

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

**СПРАВА «ГАЗІН ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF GAZIN v. UKRAINE)**

(Заява № 43898/19)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

05 березня 2026 року

Це рішення є остаточним, але може підлягати редакційним виправленням.

У справі «Газін проти України»

Європейський суд з прав людини (П'ята секція), засідаючи комітетом, до складу якого увійшли:

Марія Елосегі (*María Elósegui*), Голова,

Діана Сирку (*Diana Sârcu*),

Себастьян Б'янкері (*Sébastien Biancheri*), судді,

та Мартіна Келлер (*Martina Keller*), заступник Секретаря секції,

з огляду на:

заяву (№ 43898/19), яку 10 серпня 2019 року подав до Суду проти України на підставі статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) громадянин України, пан Андрій Юрійович Газін (далі – заявник), 1967 року народження, який проживає у м. Дніпро, та якого представляла пані Т. Ульянова, юрист, яка практикує у м. Дніпро;

рішення повідомити про заяву Уряд України (далі – Уряд), який представляла його Уповноважений, пані М. Сокоренко, з Міністерства юстиції;

зауваження сторін;

після обговорення за зачиненими дверима 05 лютого 2026 року постановляє таке рішення, що було ухвалено у той день:

ПРЕДМЕТ СПРАВИ

1. Заява стосується, як стверджується, неефективного провадження на національному рівні у зв'язку з неналежним виконанням професійних обов'язків медичним працівником.

2. 03 серпня 2012 року заявника госпіталізували до Дніпровської міської клінічної лікарні № 4 зі скаргами на гострий біль у боці. Йому поставили діагноз: камінь у сечоводі та ниркова колька, і в перші години 04 серпня 2012 року черговий лікар М.П. провів йому катетеризацію сечового міхура.

3. Заявник зазначив, що протягом наступних днів, доки він перебував у лікарні, його стан погіршився. У нього піднялася температура, з'явився біль внизу живота та почастишало сечовипускання. Заявнику також поставили діагноз гострий пієлонефрит (інфекція нирок), стосовно якого він отримав лікування. 17 серпня 2012 року його виписали у задовільному стані.

4. У жовтні 2012 року заявника повторно госпіталізували до тієї самої лікарні зі скаргами на часте сечовипускання (до одного разу на годину) та наявність крові у сечі. Низка медичних обстежень також виявили стриктуру уретри (травматичне звуження уретри) та хронічний цистит. Після виписки з лікарні лікарі зауважили, що, попри

медикаментозне лікування, частота його сечовипускання суттєво не покращилася.

5. 06 червня 2013 року за поданою заявником скаргою на чергового лікаря М.П., працівники міліції порушили кримінальне провадження за фактом неналежного виконання професійних обов'язків медичним працівником.

6. В ході розслідування працівники міліції отримали копії медичних документів заявника та допитали як заявника, так і М.П. Крім того, було проведено три судово-медичні експертизи. У остаточному висновку експерта, завершеному у грудні 2015 року, було зроблено висновок, що тілесні ушкодження заявника (у тому числі стриктура уретри, цистит та хронічна затримка сечі), класифіковані як тілесні ушкодження середнього ступеня тяжкості, виникли внаслідок неправильно проведеної катетеризації.

7. У межах кримінального провадження заявник подав цивільний позов, спочатку проти лікарні, а згодом проти М.П. Стверджуючи, що медичне втручання М.П. завдало йому сильного болю та страждань, заявник вимагав понад 3 мільйони українських гривень (далі – грн; еквівалент понад 100 000 євро на момент подій) в якості відшкодування матеріальної та моральної шкоди.

8. 28 вересня 2016 року М.П. було офіційно повідомлено про підозру за фактом неналежного виконання професійних обов'язків медичним працівником за частиною першою статті 140 Кримінального кодексу України. 05 грудня 2016 року кримінальне провадження щодо нього та цивільний позов заявника було передано до Ленінського районного суду міста Дніпропетровська для розгляду.

9. В ході судового розгляду суд заслухав заявника та чотирьох свідків. Крім того, як заявник, так і М.П. подали до районного суду нові судово-медичні докази. Хоча М.П. посилався на висновок експертизи, в якому було вказано, що його дії відповідали стандартам медичної практики, а ускладнення проблем зі здоров'ям заявника могли бути спричинені факторами, не пов'язаними з проведеною ним катетеризацією, заявник подав висновок, який свідчив про протилежне.

10. Станом на жовтень 2025 року розгляд справи щодо М.П. тривав в суді першої інстанції, і рішення ні у зв'язку з кримінальними обвинуваченнями, ні цивільним позовом заявника ухвалено не було.

ОЦІНКА СУДУ

I. МЕЖІ РОЗГЛЯДУ СПРАВИ

11. У зауваженнях від 07 травня 2025 року, поданих у відповідь на зауваження Уряду, заявник вперше поскаржився, що катетеризацію

йому було проведено з використанням несертифікованого медичного обладнання та що М.П. не мав належної підготовки.

12. Суд вважає, що ці нові скарги не становлять уточнення або роз'яснення первинних скарг заявника, щодо яких сторони надали коментарі. Отже, Суд вважає, що наразі недоцільно розглядати вказані питання в контексті цієї справи (див. рішення у справі «ТОВ «Світ Розваг» та інші проти України» (*Svit Rozvag, TOV and Others v. Ukraine*), заява № 13290/11 та 2 інші заяви, пункт 80, від 27 червня 2019 року).

II. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 8 КОНВЕНЦІЇ

13. Заявник скаржився, що кримінальне провадження у зв'язку з його твердженнями про неналежне виконання професійних обов'язків медичним працівникам було тривалим і неефективним. Хоча спочатку він посилався на статті 3 та 13 Конвенції, після повідомлення про заяву Уряд держави-відповідача він додатково посилався на статті 6 та 8 Конвенції.

14. Суд, якому належить провідна роль щодо здійснення юридичної кваліфікації фактів справи (див. рішення у справі «Радомілья та інші проти Хорватії» [ВП] (*Radomilja and Others v. Croatia*) [GC], заяви № 37685/10 та № 22768/12, пункт 114, від 20 березня 2018 року), розгляне скаргу заявника лише з точки зору процесуального аспекту статті 8 Конвенції (див. рішення у справі «Ботоян проти Вірменії» (*Botoyan v. Armenia*), заява № 5766/17, пункти 90 – 92, від 08 лютого 2022 року).

A. Прийнятність

15. Уряд стверджував, що заявник не вичерпав національні засоби юридичного захисту, оскільки він не вимагав від держави відшкодування у зв'язку з, як стверджувалося, неефективним провадженням щодо М.П. На підтвердження своїх аргументів Уряд посилався на постанови національних судів у двох цивільних справах, у яких позивачам було присуджено відшкодування моральної шкоди у зв'язку з надмірною тривалістю досудового розслідування смерті їхніх родичів¹. Він також стверджував, що заява була передчасною, оскільки кримінальне провадження щодо М.П. усе ще тривало, а цивільний позов заявника ще не був розглянутий національними судами.

16. Заявник не погодився, стверджуючи, що, оскільки він подав цивільний позов у межах кримінального провадження щодо М.П., від нього не можна було очікувати подання будь-якого окремого

¹Провадження на національному рівні № 757/33629/19-ц та № 180/2044/19.

цивільного позову. Він також стверджував, що з плином часу усвідомив, що обраний засіб юридичного захисту втратив свою ефективність.

17. Суд вважає, що заперечення Уряду тісно пов'язані із суттю скарг заявника за статтею 8 Конвенції і тому долучає ці заперечення до розгляду по суті.

18. Він також зазначає, що ця заява не є явно необґрунтованою у розумінні підпункту «а» пункту 3 статті 35 Конвенції. Вона не є неприйнятною з будь-яких інших підстав. Тому вона має бути визнана прийнятною.

В. Суть

19. Заявник повторив свою скаргу. Він обвинувачував органи державної влади у частих перенесеннях судового розгляду справи щодо М.П. та у надмірній загальній тривалості кримінального провадження.

20. Уряд доводив, що кримінальне провадження у цій справі проводилося без невиправданих періодів бездіяльності органів державної влади. Загальна тривалість провадження була спричинена кількістю судово-медичних експертиз та об'єктивною неможливістю призначати судові засідання частіше. Крім того, сторони, у тому числі заявник, самі впливали на тривалість судового розгляду. Зокрема, з 98 призначених засідань 25 було перенесено за клопотанням заявника або його представників.

21. Загальні принципи щодо процесуального зобов'язання держави у сфері неналежного виконання професійних обов'язків медичними працівниками були наведені в рішеннях у справах «Юрица проти Хорватії» (*Jurica v. Croatia*), заява № 30376/13, пункти 84 і 85, від 02 травня 2017 року) та «Мехмет Улусой та інші проти Туреччини» (*Mehmet Ulusoy and Others v. Turkey*), заява № 54969/09, пункти 90 – 93, від 25 червня 2019 року). Зокрема, потерпілі внаслідок неналежного виконання професійних обов'язків медичними працівниками повинні мати доступ до проваджень, здатних встановити відповідні факти, притягнути винних осіб до відповідальності та забезпечити потерпілим належне відшкодування шкоди. Такі провадження повинні ефективно функціонувати на практиці, що передбачає, *inter alia*, їхнє завершення у розумний строк (див. рішення у справі «Васильєва проти Болгарії» (*Vasileva v. Bulgaria*), заява № 23796/10, пункти 64 і 65, від 17 березня 2016 року).

22. У цій справі заявник висунув обвинувачення у неналежному виконанні професійних обов'язків медичним працівником щодо М.П. у межах кримінального провадження. Оскільки національні норми кримінального процесуального законодавства передбачали можливість

спільного розгляду кримінальної та цивільної відповідальності, що виникають з тих самих винних діянь, Суд не вважає, що заявник діяв неналежним чином, обравши такий курс дій, який до того ж пропонував процесуальні переваги щодо тягаря доведення та витрат на правову допомогу (див., наприклад, рішення у справі «Арская проти України» (*Arskaya v. Ukraine*), заява № 45076/05, пункт 78, від 05 грудня 2013 року). Національні органи влади також не розглядали це як неналежні дії заявника, оскільки порушили кримінальне провадження та зрештою повідомили про підозру М.П. у вчиненні злочину за фактом неналежного виконання професійних обов'язків медичним працівником (див. пункт 8).

23. Уряд стверджував, що заявник міг вимагати відшкодування у зв'язку з неефективністю кримінального провадження. У зв'язку з цим Суд раніше встановив стосовно України, що допоки кримінальне провадження у справах про неналежне виконання професійних обов'язків медичними працівниками тривало, жоден паралельний цивільно-правовий засіб юридичного захисту не був би ефективним способом дій (див. рішення у справах «Марчук проти України» [Комітет] (*Marchuk v. Ukraine*) [Committee], заява № 65663/12, пункт 34, від 28 липня 2016 року та «Благовещенська та Борисенко проти України» [Комітет] (*Blagoveshchenska and Borisenko v. Ukraine*) [Committee], заяви № 30182/17 і № 32155/17, пункти 24 і 25, від 10 жовтня 2024 року). До того ж надані Урядом на підтвердження своїх аргументів постанови національних судів (див. пункт 15) ґрунтувалися на суттєво інших фактах. Зокрема, обидві справи стосувалися неефективності досудового розслідування, тоді як у цій справі, коли заявник подав свою заяву до Суду, досудове розслідування щодо М.П. вже було завершено і справа перебувала на стадії судового розгляду протягом декількох років.

24. Таким чином, Суд не вбачає підстав відходити від своїх попередніх висновків і вважає встановленим, що до завершення кримінального провадження заявник не мав доступу до ефективного цивільно-правового засобу юридичного захисту. Тому Суд повинен перевірити, чи здійснювалося це провадження ефективно на практиці.

25. Суд відповідає на це питання негативно. 06 червня 2013 року кримінальне провадження було порушено органами державної влади, а 05 грудня 2016 року кримінальне провадження щодо М.П. та цивільний позов заявника були направлені до національного суду для розгляду. Відтоді провадження перебуває на розгляді у першій інстанції, а остаточного вироку та рішення за цивільним позовом заявника усе ще не ухвалено.

26. Суд визнає, що справа була дещо складною, оскільки вона вимагала визначення, чи існував причинно-наслідковий зв'язок між численними проблемами зі здоров'ям заявника та діями М.П. під час,

здавалося б, звичайного урологічного втручання. Це було питання стосовно якого навіть судово-медичні експерти висловили різні думки (див. пункт 9). Суд також зазначає, що значну кількість судових засідань було перенесено за клопотанням заявника та його захисників (див. пункт 20).

Проте лише ці фактори не можуть виправдати провадження, яке триває вже понад 12 років, доки справа перебуває на розгляді суду першої інстанції. Суд повторює, що держава повинна організувати свою судову систему таким чином, щоб діяльність її судів відповідала вимогам Конвенції (див. рішення у справі «Зафер Озтюрк проти Туреччини» (*Zafer Öztürk v. Turkey*), заява № 25774/09, пункт 58, від 21 липня 2015 року), і швидке реагування органів державної влади у справах про неналежне виконання професійних обов'язків медичними працівниками має вирішальне значення для підтримки суспільної довіри та дотримання принципу верховенства права (див. рішення у справі «Ерїт проти Туреччини» (*Eryiğit v. Turkey*), заява № 18356/11, пункт 51, від 10 квітня 2018 року).

27. Той факт, що провадження на національному рівні щодо неналежного виконання професійних обов'язків медичним працівником тривало так довго без ухвалення будь-якого рішення щодо ступеня відповідальності лікаря та цивільного позову заявника, свідчить, що таке провадження не відбувалося ефективно на практиці (див. рішення у справі «Тусе проти Румунії» (*Tuşă v. Romania*), заява № 21854/18, пункт 99, від 30 серпня 2022 року).

28. Тому Суд відхиляє попередні заперечення Уряду, раніше долучені до розгляду справи по суті (див. пункт 17), та доходить висновку про порушення процесуального аспекту статті 8 Конвенції.

ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

29. Заявник вимагав 6 000 євро в якості відшкодування матеріальної шкоди та 50 000 євро в якості відшкодування моральної шкоди. Він також вимагав 3 000 євро в якості компенсації судових та інших витрат. Крім того, заявник просив Уряд вжити загальних заходів, спрямованих на запобігання виникненню подібних випадків у майбутньому.

30. Уряд заперечив проти цих вимог.

31. Суд не вбачає жодного причинно-наслідкового зв'язку між встановленим порушенням та заявленою матеріальною шкодою; тому він відхиляє цю вимогу. Однак він присуджує заявнику 3 000 євро в якості відшкодування моральної шкоди та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися.

РІШЕННЯ У СПРАВІ «ГАЗІН ПРОТИ УКРАЇНИ»

32. Оскільки заявник не надав доказів у зв'язку з понесеними судовими та іншими витратами, його вимога за цим пунктом має бути відхилена.

33. Стосовно прохання про вжиття загальних заходів, то Суд не вважає за необхідне вказувати їх (див. рішення у справі «Вишняков проти України» (*Vyshnyakov v. Ukraine*), заява № 25612/12, пункти 64 і 65, від 24 липня 2018 року з вказаною в ньому практикою).

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Вирішує* долучити до розгляду по суті попередні заперечення Уряду щодо прийнятності та *відхиляє* їх;
2. *Оголошує* заяву прийнятною;
3. *Постановляє*, що було порушено статтю 8 Конвенції;
4. *Постановляє*, що:
 - (а) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявнику 3 000 (три тисячі) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися, в якості відшкодування моральної шкоди; ця сума має бути конвертована в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;
 - (б) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;
5. *Відхиляє* решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.

Учинено англійською мовою та повідомлено письмово 05 березня 2026 року відповідно до пунктів 2 і 3 Правила 77 Регламенту Суду.

Мартіна Келлер
(*Martina Keller*)
Заступник Секретаря

Марія Елосегі
(*María Elósegui*)
Голова